

samo otkrili dve zaštićene krstarice od razreda „Kagul“, tri moderna razarača, 7 starijih razarača, dalje sve podmornice, među kojima također najmoderniji i najnoviji materijal, i konačno i tursku krstaricu Medšidije, koja je 1915. bila torpedovana, potonula, bila onda dignuta te uvrštena u rusku mornaricu pod imenom „Prut“. Pregradnja ovog broda nije još bila dovršena. Osim toga smo našli mnogo parobroda i parobrodica i manjih ladja i silno materijala. Strojevi i topovi su posve u redu. Samo kompasni bili su djelomično uništeni ali imade tu za to mnogo rezervnog materijala. Brodovi su iznutra samo zaprljani i zamazani. Brodogradilište se može odmah upotrebiti. Imade suhih dokova za velike brodove. Zaplijenili smo svu silu kože za potplate, topova, mina, torpeda i jednu bezžičnu stanicu. Osim toga imade u luci 100.000 tona trgovačkih brodova, među kojima također dva njemačka parobroda, koja su žalibože na prednjem dijelu oštećena požarom. Kad smo stigli u Sebastopol bilo je na brodicima 10 do 20 momaka posatke. Nasuprot tome bilo je u gradu do 4000 mornara, koji su se vladali mirno, izakako su ih zapustili kolovodje. Radnici brodogradilišta su pripravnici na rad. Obalne su baterije posve u redu, ali nekoji su topovi, izgleda, bili već dulje vremena otpremljeni na frontu. Polagano stavljaju si ruski časnici u Sepastopolu, koje se moglo prepoznati samo prema tome, što su nosili na pucetima orač mjesto sidra; trakove na rukave, epolette i ostale znakove čina na odjela. Duboko u luci leži najmoderniji dreadnought „Carica Maria“, koji je potonuo uslijed eksplozije. Radnje Rusa, da sklone brod, nastavljaju se još sada.

* Iz Danske. Državni sabor u Kopenhagenu otvoren je dne 29. t. m. uz velike svečanosti. Kralj je pročitao prijestolni govor, u kojemu npučuje na to, da se drž. sabor po prvi puta sastaje na temelju novih danskih zakona, koji svim građanima, muškarcima i ženama, daje jednako pravo, da sudjeluju kod zakonodajstva. Kralj je nadalje izjavio, da će vlada ustrajati kod politike neutralnosti.

Iz Rusije i Ukrajine.

Kijev, 28. (D. u.) Pošto je već prije nekoliko vremena ustanovljena jaka propaganda sporazuma u Kijevu, čiji su tragovi vodili u grčki konzulat, bili su uz sudjelovanje ukrajinskih oblasti uapšeni po njemačkom poljskom redarstvu grčki konzul Grapari i podkonzul Viznadi. Potojni bio je predbježno opet pušten na slobodu.

Iz slovenskog svijeta.

Iz Slovenije. Već jučer osvrnusmo se na tabor u Sv. Vidu nad Ljubljanom. Danas, na obljetnicu nama velikog i svetog dana, istaknut ćemo nekoliko fakta iz tog tabora. — Jugoslavenska deklaracija od 30. svibnja 1917. bijaše zaista plod Slovenaca. Nisu je Slovenci izmislili. Ona leži duboko u našoj krvi, u našoj duši i našim osjećajima. Svi mi, Slovenci, Hrvati i Srbi, želimo biti sjedinjeni, želimo biti slobodni, želimo biti jaki i želimo i kao pojedinci i kao narod igrati bolju, dostojniju i časniju ulogu. A u danima, kad je naša misao bila već klonula pod teškim pritiskom, eto slovenskih apostola, Kreka i Korošca, koji osvježuju naše ugasnule nade, bodre nas i smjelo i otvoreno proglašuju ministrima, carevinskom vijeću, zastupnicima svih austrijskih naroda, caru i cijelome svijetu, da je ono, radi čega bijasmo toliko progonjeni, nalme velika ideja Narodnog jedinstva Jugoslavena imetak vascijelog naroda Slovenaca, Hrvata i Srba i da

pobjeda te ideje jest konačni naš cilj, te znači ostvarenje našeg narodnog ideala, dok poraz ideje znači našu narodnu smrt i propast. Slovenci su organizovali Jugoslavenski klub, Slovenci su u teškim danima smjelo mladenačkom svežinom i snagom pokrenuli jugoslavenski pokret, Slovenci su, možemo reći, u tu godinu dana držali u ruci i kormilo jugoslavenske politike. Negdje bezobzirno i neustrajivo, negdje hladno, trijezno i razumno, kako je već slučaj zahtijevao, vodili su sretno i spretno povjerenju im ladju po razburkanom moru proti jakom neprijateljskom vjetru, koji je sa svim silama nastojao da potopi i za vazda učini nepogibelnom za sebe i ladju i dobre mornare. Pa kad vidimo toliko uspjeha pri radu Slovenaca; tog malog, nama toli bliskog, srodnog i milog plemena, moramo se zaista pitati odakle njima tolika snaga, takova spretnost, kako moguše postignuti tolike uspjehe? A usporedimo li njihove uspjehe sa političkim neuspjesima u mnogo većem, mnogo jačem, mnogo bogatijem plemenu hrvatskom, koji imade svoje sveučilište, svoju akademiju znanosti, mnogobrojne srednje škole, dok Slovenci nemaju ni sveučilišta ni akademije, ni srednjih škola, moramo se iskreno diviti slovenskom plemenu i sa sigurnošću povjeriti im, da i nadalje tako spretno vode kormilo jugoslavenske politike i odlučuju sudbinom jugoslavenskog naroda. — A sad da se vratimo na tabor u sv. Vidu. Tamo su govorili: dr. Korošec kao predsjednik Jugoslavenskog kluba, dr. Novak, kao zastupnik Jugoslavenske demokratske stranke (nekada strogo liberalne, antiklerikalne, slovenske napredne stranke), Anton Kristan kao zastupnik Jugoslavenske socijalne demokracije (nekada strogo antiliberalne, antiklerikalne, internacionalističke stranke), i dr. Lovro Pogačnik kao zastupnik Slov. ljudske stranke (nekada strogo katoličke, klerikalne i zagriženo antiliberalne i protunapredne stranke). I ti tri posljednji govornici, koji zastupaju tri najveće i tri jedine slovenske stranke, tri najveća i tri jedina slovenska dnevnika („Slovenski Narod“, „Naprej“, „Slovenec“), divno su se međusobno razumjeli, govorili u istom smislu, složni u istoj stvari, puštivši na stranu ono, što ih dijeli i misleći samo na ono, što ih veže, što ih spaja u jedan bojni red za jednim konačnim ciljem. I pripomenemo li ktome, da su liberalci i socijaliste priredili svome slovenskom narodnom biskupu ovacije, shvaćamo, gdje leži ta čarobna sila, koja donosi Slovincima u svakom njihovom radu i svakom poduzeću, sigurni uspjeh. Međusobno poštovanje, i međusobna ljubav, koja vlada među strankama i pojedincima, stvara narodnu slogu, koja je jača od strančarskih sitnica, i koja se na tako sjajan način na mnogim čestim i brojno posjećenim sastancima, taborima i manifestacijama očituje. Da čujemo kako samo govori nekada liberalcima i naprednjacima omraženi klerikalac dr. Lovro Pogačnik: „Naš narod strada, strada uz radnika također naš građanin i također naš seljak. Danas je glad sjedinio sve staleže i osvjeđočen sam, da će naš seljak rado dati, bude li sam štogod imao. Govornik naglašuje, kako su sve tri slovenske stranke sakupljene u slogu. A kako i ne bi? (Zaplijenjeno.) Mi ostajemo vjerni načelima svoje stranke, no recimo jedno: Od danas naprijed najtečimo se, tko će više učiniti za narod. Tko učini više, tomu će narod izručiti u ruke svoju sudbinu.“ Tu leži snaga slovenskog naroda. Hoćemo li biti kadri, da to i mi provedemo?

Iz češkoga svijeta. Prije godinu dana, dne 30. svibnja 1917. podali su i češki zastupnici

u carevinskom vijeću sličnu izjavu kao i jugoslavenski, u kojoj su zahtijevali, da se sve zemlje krune Sv. Vclava (Česka, Moravska i Slenska) sjedine sa drugom granom češkoga stabla — Slovincima, koji su danas izloženi mađarskoj proždrljivosti. Samo što ni ta njihova izjava, kao ni tri-kraljevski manifest i kasnija svečana prisega češkoga naroda u Pragu dne 13. travnja nije izniknula u mašti zastupnika. Pri njoj je sudjelovao vascijeli češki narod. Češki su književnici s Aloisom Jiráskom, J. S. Macharom, Jaroslavom Koopilom i Viktorom Dykom na čelu, izdali, kad se pročulo prije godinu dana, da će se parlament otvoriti, poziv narodnim poslanicima, u kojem zahtijevahu u ime naroda (jer književnici su uvijek prvi pozvani, da govore u ime naroda) neka si narodni poslanici budu svijesni velikog odlučnog vremena, u kojem živimo, te da prema tomu odlučno nastupe za prava češkoga naroda, da pozovu na red krivce, koji su se ogriješili na češkom narodu, bez straha pred eventualnim progovinama, bez krzmanja i kolebanja pred držanjem vladinih krugova. A nemaju li odvažnosti da bez straha o svoj život, koji su posvetili narodu, i žrtvuju svoju slobodu u loju za prava naroda, bude li toga treba, pozvaše češki književnici, da češki zastupnici, koji krzmaju i plaše se, polože svoje mandate natrag u ruke naroda, koji će ih izručiti dostojnijim osobama. A među češkim zastupnicima ne bijaše nijednog izdajice, ni jednog plašivice. Svi stupiše odvažno u borbu, praćeni milijunima, koji slijede svaki njihov korak, i vjeruju u pobjedu njihovog boja. Kasnije su češki zastupnici pružili ruke svojim jugoslavenskim drugovima spojivši se u jedan bojni red, dijeleći zajednički uspjeh i poniženja. Taj savez nije samo časovita manifestacija. To je potreba. Nijesmo se složili s Cesima za to, da izdndemo Austriju, već za to da iz Austrije napravimo državu slobodnih jednakopravnih naroda. Veliki je Čeh, Havlíček pisao prije sedamdeset godina (dne 19. travnja 1848.) u svojim „Narodnim Novinama“: Mi Slave: zapadni, Cehoslovaci, Jugoslaveni i Poljaci čvrsto stojimo uz austrijsku carevinu; smatramo je za prirodnu vezu, koja nas braću usko k sebi veže i u sjedinjenju otporuje svakoj opasnosti. Ljutilo nas Čeh, ljutilo Jugoslavena, ljutilo Poljake, da su se u Beču vijale zastave njemačke revolucije — (Dne 10. travnja 1848. objesile su beške narodne garde na toranj sv. Stjepana njemačku zastavu u znak svojih simpatija za njemački parlament u Frankfurtu.) — dapače njemačke republike, može se skoro kazati: Rado zaboravljamo na tu slabocu naše vlade, sa kojom se proti vlastitoj koristi dala u ruke njemačkih frankfurtskih patrijota! Ali što će tomu kazati istorija, da je Prag sačuvao austrijsku zastavu, kad ju je sam Beč, sama bečka vlada ostavila na cjedilu! O ironijo sudbine! Mi u Pragu, mi u Zagrebu brinuli smo se bolje i ustrajnije za vašu korist. — Tako je austrijski pisao najveći češki žurnalista prije 70 godina. A radi svog austrofilskog protunjemačkog pisanja bijaše progнан iz Češke u Tirol. Nama se događa na vlas isto. Mi branimo Austriju, mi i Cesi, Nijemci je izdaju kao i prije 70 godina. A radi toga nas austrijska vlada proganja nas i Čeha. 70 je godina prošlo, vlada, sistem je ostao isti. Vlada se nije naučila ništa. Ali mi smo se zato naučili. Učili smo se sve od vlade. Za sve, što optužuje vlada Čeha i Jugoslavena, morala bi optuživati samu sebe. Mi Cehoslovaci postići ćemo uzajamnom borbom ono, za čim težimo.

30. svibnja.

Stan'tel Stan'tel Mi smo jošte ovdje,
Mi čuvari Jadranskoga mora:
Ovdje rodio nas Veli Jože,
On gospodar dolina i gora.

Kad se negda borismo sa smrću,
Dok smo bili paklu bijedna raja,
Gdje ste onda bili? Možda spali,
Kad nas gonjahu iz zavičaja?!

Robovi smo bili tisuć ljeta,
Otkad Sunce Petrovoj na gori
Krvavo nam zadje za vrhunce,
Dok je varvar vikô: Mori, mori!

I umuknu pjesmom Veli Jože,
Glavu priguu, jaram vrat mu stisnu,
A udova jedna majka naša
Prognana od ljutih boli svisnu.

Korov, trnje polje nam obraste,
Guje daviše nam sokolice,
Kad su mali spali, dok je stara
Kuku plakala te mlade ptice.

Požar buknuo je, krv se proli,
Njom napojismo si suho polje,
Lemešom izorasmo ga tvrdim,
Ne bi li nam plodilo kad bolje,

Tako pramaljeća nekog rano
Kroz noć sva se zazeleni njiva:
Miris cvijeca zrakom se razliva:
Mlado lišće rosom se umiva.

I udova majka nam se sbudi
Veljeg troimenog slavnog roda:
Nabrata je mirisavog cvijeca,
Da ga zaručniku svome oda.

Istok kupa se u rumen — moru,
Zore, što nam ljepša, nova svita,
Vjereniku troimenog roda
Sve u susret kitnim cvijećem hita.

U Pazinu, svibnja 1918.

Milan.

Slike sa sela.

PROSPEKT.

Osmi austrijski ratni zajam.

5 $\frac{1}{2}$ %tni amortizacijoni državni zajam i 5 $\frac{1}{2}$ %tne otkazive državne pokladnice

Obznana.

Na temelju zakona od dne 11. ožujka 1918. L. D. Z. br. 90 izdati će se kao

Osmi austrijski ratni zajam

I. 5 $\frac{1}{2}$ %tni poreza prosti amortizacijoni državni zajam i II. 5 $\frac{1}{2}$ %tne 1. rujna 1923. polugodišnje otkazive državne pokladnice.

Cjelokupni iznos ratnog zajma bit će ustanovljen na podlozi rezultata javne subskripcije.

I.

Poreza prosti 5 $\frac{1}{2}$ % amortizacijoni državni zajam podijeljen je u serije od 5.000.000 K te će se izdavati u odsjecima po 50, 100, 200, 1000, 2000, 10.000 i 20.000 kruna. Komadi su datirani 1. lipnja 1918. te imaju u facsimile potpis e. kr. ministra financija i supotpis predsjednika i jedinog člana carevinskog vijeća za nadzor državnih dugova. Izdani su u njemačkom jeziku, a bitni sadržaj teksta dodan je u zemaljskim jezicima.

Zadužnice glase na imaoća, a ukamaćuju se sa 5 $\frac{1}{2}$ % na godinu. Kamate odsjeka po 100, 200, 1000, 2000, 10.000 i 20.000 kruna isplaćuju se unatrag u polugodišnjim obrocima dne 1. ožujka i 1. rujna svake godine, a kamate odsjeka po 50 K isplaćuju se unatrag u cjelogodišnjim obrocima dne 1. rujna svake godine. Zaduznice su opremljene sa 22 kupona, od kojih prvi dospijeva dne 1. ožujka 1919., odnosno odsjeci po 50 kruna dne 1. rujna 1919. Nadalje je dodan jedan talon, za koji se mogu u svoje vrijeme pridignuti daljni kuponi kod središnje državne blagajne bez ikakvih troškova ili pristojbina. Kamate od 1. lipnja 1918. do 31. kolovoza 1918. odobrit će se putem obračuna.

Zajam će se vratiti u nominalnoj vrijednosti a isplatit će se u godinama 1924. do 1958. na osnovu žrijebanja anuitetama, koje će biti po prilici uvijek jednake a obuhvatat će kamate i glavnice. Žrijebanja će se držati po serijama (po 5.000.000 K), te će se obavljati svake godine mjeseca rujna, a prvo žrijebanje u rujnu 1923. Isplata će se obaviti dne 1. ožujka što slijedi nakon žrijebanja. Svake će se godine čim prije nakon žrijebanja javno oglasiti izriježane serije sa popisom serija, u kojima ima još restanta.

Za državne zaduznice, koje su dozrele za povratu, ne će se plaćati kamate od onog dana, kada bude dozrio iznos glavnice.

C. kr. ministar financija ima pravo, da počev od 1. siječnja 1927. pomnoži žrijebanja ili da vrati još neisplaćeni iznos zajma u nominalnoj vrijednosti bez žrijebanja, ali se mora u tom slučaju držati tromjesečnog otkaza. Taj se otkaz mora oglasiti u službenoj novini „Wiener Zeitung“.

Kamate će se isplatiti a isto tako će se vratiti glavnica državnih zaduznica bez odbitka poreza, pristojbina ili drugih daća, ako se otstupe dozreli kuponi odnosno državne zaduznice kod e. kr. središnje državne blagajne u Beču. Kamatni listovi zastarati će nakon šest godina, izriježane ili otkazane državne zaduznice nakon 30 godina poslije roka dozrelosti.

II.

Poreza proste 5 $\frac{1}{2}$ % državne pokladnice glase na imaoća te su izradjene u odsjecima od 1000, 5000, 10.000 i 50.000 K. Datirane su dne 1. lipnja 1918. te imaju u facsimile potpis e. kr. ministra financija i supotpis predsjednika i jedinog člana povjerenstva carevinskog vijeća za nadzor državnih dugova. Izdane su u njemačkom jeziku a bitni je sadržaj teksta dodan u zemaljskim jezicima. Državne pokladnice ukamaćuju se sa 5 $\frac{1}{2}$ % na godinu. Kamate se is-

plaćuju unatrag u polugodišnjim obrocima dne 1. ožujka i 1. rujna svake godine.

Iznos glavnice državnih pokladnica isplatit će se prema otkazu onog dana, kada je određen rok.

Svaki imaoć ove državne pokladnice ima pravo od 1. rujna 1923. ovu državnu pokladnicu na dan roka dozrijevanja svakog kupona na šest mjeseci, dakle do bližnjeg dana roka dozrijevanja, otkazati isplatu u nominalnoj vrijednosti. Ovaj otkaz uslijedi uz prikaz ove državne pokladnice kod e. kr. državne središnje blagajne, koja će mu utiskom pečata potvrditi uslijedjeni otkaz.

C. kr. ministar financija ima pravo svako doba državne pokladnice djeomljeno ili u cjelini u nominalnoj vrijednosti isplatiti, ali uz tromjesečni rok. Otkaz se mora oglasiti u službenom dijelu novine „Wiener Zeitung“.

Za državne pokladnice, koje su dozrele na povratu, ne će se plaćati kamate od onog dana, kada bude dozrio iznos glavnice.

Državne pokladnice opremljene su sa 16 kupona, od kojih prvi dozrijeva dne 1. ožujka 1919. Nadalje je dodan jedan talon, za koji se mogu u svoje vrijeme pridignuti daljni kuponi kod središnje državne blagajne bez ikakvih troškova ili pristojbina.

Kamate će se isplatiti, a isto tako će se vratiti glavnice bez odbitka poreza, pristojbina ili drugih daća, ako se predadu dozreli kuponi, odnosno državne pokladnice kod e. kr. središnje državne blagajne u Beču. Kamate od dne 1. lipnja 1918. do 31. kolovoza 1918. odobrit će se putem obračuna.

Zahtjev, što potječe od državnih pokladnica, prestaje zastaranjem, obzirom na kamate nakon šest godina, a obzirom na glavnice nakon trideset godina poslije roka dozrelosti.

- Povlastice.

1. Austro-ugarska banka i blagajna za ratne zajmove daju do 75% nominalne vrijednosti zajmove na kamatnjak, snižen na 1/2 po sto, t. j. uz dotični oficijelni eskomptni kamatnjak, ako se po ože obligacije tog ratnog zajma odnosno privreneni listovi kao ručni zalog.

Spomenuta dva zavoda daju zajmove uz dotični oficijelni eskomptni kamatnjak i sve druge vrijednosne papire, što se kod njih mogu uložiti, u koliko bude iznos, što ima biti pridignut, očito upotrebljen da se podmiri svota subskribirana na osnovu ovog poziva.

Za takove prolongirane zajmove odobrava se takodjer popust sniženog kamatnjaka. Na zahtjev odobrava se za zajmove, koji budu uzeti u gore označenim rokovima za uplate očito u svrhu da se podmiri subskribirani iznos, mjesto dotičnog eskomptnog kamatnjaka fiksni kamatnjak od 5% na godinu.

Nadalje će Austro-ugarska banka i blagajna za ratne zajmove davati zajmove uz gore označene modalitete strankama, koje su posudile novac očito za vrijeme gornjih rokova za uplate, opredijeljenih u prospektu, kod nekog drugog kreditnog zavoda (banke, štedionice, blagajne za predumove i t. d.) i kod neke bankovne tvrtke, namjerom da mogu potpisati ratni zajam. Dati će naime strankama novi

zajam uz fiksni kamatnjak od 5 po sto i prolongirati uz taj fiksni kamatnjak u onom iznosu, koji još očito nije isplaćen u času, kada bude stranka predala molbu.

Te povlastice vrijede za vrijeme privremeno produženog privilegija Austro-ugarske banke. Vlada će se pak pobrinuti za to, da li popusti budu odobreni i nakon privremeno produženog bankovnog privilegija od neke banke ili nekog drugog zavoda, što će ga vlada označiti, za poreza prosti 5 $\frac{1}{2}$ % amortizacijoni državni zajam do 30. lipnja 1924., a za poreza proste 5 $\frac{1}{2}$ % državne pokladnice do 30. lipnja 1921.

Blagajna za ratne zajmove ovlaštena je, da na osnovu § 6., točke 3. carske naredbe od dne 19. rujna 1914. L. D. Z. br. 248., uzevši u obzir osnovna pravila o rukovanju, propisana u spomenutoj carskoj naredbi, podijeliti zajmove i ako se založe hipotekarne tražbine, koje imaju zakonsku sigurnost (§ 1374 o. g. z.).

2. Promet državnog zajma i državnih pokladnica osmog ratnog zajma ne potpada pod porez za raspacavanje efekata.

3. Obligacije državnog zajma i državnih pokladnica osmog ratnog zajma moći će se upotrijebiti po istoj cijeni subskripcije za plaćanje poreza od ratnih dobitaka (ratnog poreza).

Da se pospješuje subskripcije osmog ratnog zajma odobrit će se posebnim naredbama kao i kod prijašnjih ratnih zajmova vrlo pogodni oprosti od pristojba.

4. Kod prodaja i dražbi dobara demobilizacije, koje će biti u Austriji nakon rata, uzet će se od subskribenata u platu komadi osmog ratnog zajma i tog državnog zajma i državnih pokladnica, po cijeni subskripcije. Nadalje će se kod prodaje tih dobara ponajprije uvažiti oni kupci, koji se budu ponudili, da će cijenu kupnje platiti osim ratnim zajmom, što su ga oni potpisali.

Uvjeti potpisivanja.

Cijena subskripcije iznosi:

za poreza prosti 5 $\frac{1}{2}$ % amortizacijoni državni zajam 92,5%,

za poreza proste 5 $\frac{1}{2}$ % državne pokladnice 96%.

Subskribent dobit će bonifikaciju od 1/2% a na amortizacijoni državni zajam osim toga jednomjesečnu naknadu kamata.

Cijena za nabavu ratnog zajma mora se za subskripcije do 200 K platiti odmah prigodom prijave čitavim iznosom. Za subskripcije preko 200 K treba prigodom prijave platiti 10% nominalne vrijednosti, dne 29. srpnja 1918. i 28. kolovoza 1918. svaki put po 20%, dne 25. rujna 1918. 25%, a dne 28. listopada 1918. ostatak protivvrijednosti.

Subskripcija počinje ponedjeljak, dne 28. svibnja 1918. te će svršiti uorak, dne 2. srpnja 1918., u 12 sati opodne.

Potpisivanje može uslijediti kod onih mjesta kao i kod dosadašnjih ratnih zajmova.

Subskripcije se mogu obaviti putem drugih banaka kao štedionica, društva za osiguranje, privatnih bankira, vjersijskih zadruga i njihovih sveza.

C. kr. ministar financija: **Wimmer m. p.**

Beč, u svibnju 1918.

Ratni se zajam može potpisivati kod:

Istarske posujilnice, Kreditnog i eskomptnog društva, Gradske štedionice, Pokrajinske banke i Podružnice
Pula Kreditnog zavoda u Ljubljani.